

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös ohjelman käynnistämisestä korkea-asteen koulutuksen laadun parantamiseksi ja kulttuurien välisen yhteisymmärryksen edistämiseksi kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön avulla (Erasmus World) (2004–2008)”

(KOM(2002) 401 lopullinen – 2002/0165 COD)

(2003/C 95/10)

Neuvosto päätti 30. elokuuta 2002 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ”työllisyys, sosiaalasiat, kansalaisuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 5. helmikuuta 2003 (esittelijä: José Isaiás Rodríguez García-Caro).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. helmikuuta 2003 pitämässään 397. täysistunnossa (helmikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 110 puolesta, ei yhtään vastaan 2:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. EY:n perustamissopimuksen 149 artiklan 1 kohdassa määrätään, että ”yhteisö myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa”.

Mainitun artiklan 3 kohdassa vahvistetaan, että yhteisö ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden kanssa.

1.2. Euroopan unioni on nimenomaisesti sitoutunut kehittämään tasokasta korkea-asteen koulutusta yhteisön alueella tehostamalla keinoja sen laadun varmistamiseksi ja arvioimiseksi. Niiden avulla taataan opetustehtäviin ja tutkimukseen valmistavan opetuksen tason kehitys unionin korkea-asteen oppilaitoksissa.

Eräillä jäsenvaltioilla on vastaavasti vahva koulutusalan yhteistyöperinne kolmansien maiden kanssa. Ne ovat kehittäneet sitä aikojen kuluessa lujittamalla kansallista mainettaan houkuttellakseen kaikkialta maailmasta opiskelijoita, jotka haluavat opiskella kyseisten valtioiden korkea-asteen opetusohjelmissa.

Korkea-asteen opetusohjelmien kehittämisestä saatujen kokemusten avulla Euroopan unioni on osaltaan valmistellut lukuisia yhteistyöaloitteita kolmansien maiden kanssa.

1.3. Kesäkuussa 1999 annetussa Bolognan julistuksessa korostettiin, että on tärkeää edistää ja vahvistaa eurooppalaisen korkeakoulujärjestelmän maailmanlaajuisia vetovoimaa opiskelijoiden houkuttelemiseksi Euroopan lisäksi muista maanosista.

1.4. Ulkomaisten akateemisten suoritusten tunnustamista kotimaassa huomattavasti helpottava eurooppalainen opinto-suoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmä (EOAS) on herättänyt muissa maanosissa tavatonta kiinnostusta. Kuten komis-

sion tiedonannossa Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhteistyön vahvistamisesta kolmansien maiden kanssa korkea-asteen koulutuksen alalla todetaan, järjestelmän kehittäminen noudattelisi Bolognan prosessia ja Prahassa toukokuussa 2001 kokoontuneiden korkea-asteen opinnoista vastaavien ministerien päätelmiä. Niiden mukaan liikkuvuus, opintojen tunnustaminen ja laadunvarmistus ovat erityisen tärkeitä aiheita⁽¹⁾.

1.5. Nykyiset ohjelmat mahdollistavat suppean yhteistyön kolmansien maiden kanssa. Mahdollisuus koskee keskinäisiä vaihtoja, kolmansien maiden opiskelijoiden pääsyä eurooppalaiseen korkea-asteen oppilaitoksiin, Euroopan unionia käsittelevien koulutuskeskusten perustamista, yhteistyötä AKT-maiden kanssa opintojen tehostamiseksi kyseisissä maissa, jne. Joissakin tapauksissa kyseisistä välineistä on pitkät kokemukset, mutta niitä on syytä kehittää ja laajentaa aiempaa tarmokkaammin sekä määrällisesti että laadullisesti, koska ne eivät ehkä riitä vastaamaan päätösehdotuksen tavoitteisiin.

Mainituissa ohjelmissa ei tarjota mahdollisuutta Euroopan unionin master-kurssien perustamiseen saati niihin tähtääviin yliopistojen välisiin kumppanuussopimuksiin. Ohjelmien nojalla ei kolmansien maiden opiskelijoille ja menestyneille tutkijoille myöskään voida myöntää apurahoja, jotka mahdollistaisivat laajan siirtymisen eurooppalaiseen yliopistoihin.

1.6. Päätösehdotukseen on saatu vaikutteita mm. Sokrates-Erasmus -ohjelmasta ja Yhdysvaltain ja Kanadan kanssa allekirjoitetuista yhteistyöohjelmista. Yhteisön sisäinen erityiskehityshanke ja laaja-alainen apurahajärjestelmä eivät yhdisty yhdessäkään yhteisön ohjelmassa yhtä kunnianhimoisella tavalla. Kansainvälisesti arvostettuja apurahoja voidaan lähitulevaisuudessa pitää käsiteltävänä olevan päätöksen tavoitteen mukaisina.

⁽¹⁾ KOM(2001) 385 lopullinen.

1.7. Komitean tarkasteltavana oleva ehdotus on väline, joka on Euroopan unionin jäsenvaltioiden korkea-asteen koulutusjärjestelmän edun mukainen, koska se tarjoaa voimavarat ylläpitää ja parantaa niiden koulutuskeskusten tarjonnan laatua. Sen avulla Euroopan unionin korkea-asteen oppilaitoksista saadaan riittävän puoleensavetäviä, jotta sekä kolmansissa maissa tasokasta korkea-asteen koulutusta saavat opiskelijat että päteviksi todetut opettajat haluavat tulla niihin joksikin aikaa kouluttautumaan, opettamaan tai tutkimaan.

1.8. Tästä syystä ja EY:n perustamissopimuksen 149 artiklan nojalla kyseisessä ehdotuksessa päädytään jäsenvaltioiden toiminnan tukemiseen ja täydentämiseen. Sen avulla on määrää kehittää kolmansien maiden kansalaisia puoleensa vetävää laadukasta korkea-asteen koulutusta ja parantaa heidän mahdollisuuksiaan päästä siitä osallisiksi.

1.9. Viimeiseksi, ja yhdenmukaisesti käsiteltävänä olevan päätösehdotuksen sisällön kanssa, komitea muistuttaa tässä johdannossa kohdasta, jonka se hyväksyi muiden muassa lausunnossaan aiheesta "Ehdotus neuvoston suositukseksi eurooppalaisesta yhteistyöstä korkeakouluopetuksen laadun arvioinnissa" (1):

"Laadunvarmistusmenetelmien järjestelmällinen käyttö on paras tapa edistää unionin korkeakouluissa annettavan opetuksen laatua. Näin tuetaan jäsenvaltioiden korkeakouluopetusta ja helpotetaan unionin eri koulutusjärjestelmien välistä vertailua (2)".

2. Ehdotus päätökseksi

Päätösehdotuksen yleisenä tavoitteena on kehittää korkeatasoista koulutusta, parantaa eurooppalaisesta korkea-asteen koulutuksesta vallitsevaa kuvaa maailmanlaajuisesti sekä suosia yhteistyötä kolmansien maiden kanssa henkilöstöresurssien kehittämiseksi ja kansojen ja kulttuurien välisen vuoropuhelun ja yhteisymmärryksen edistämiseksi.

Ohjelma laaditaan viisivuotiskaudeksi 2004–2008.

2.1. Ohjelman erityistavoitteet ovat seuraavat:

- vetovoimaisen eurooppalaisen korkea-asteen koulutusvaihtoehdon tarjoaminen sekä Euroopan unionissa että sen rajojen ulkopuolella
- eurooppalaisen koulutuksen profiilin nostaminen
- maailmanlaajuisen kiinnostuksen lisääminen eurooppalaisia tutkintotodistuksia kohtaan
- Euroopan unionin ja kolmansien maiden korkeakoulujen rakenteellisen yhteistyön vahvistaminen ja liikkuvuuden lisääminen.

(1) KOM(97) 159 lopullinen.

(2) EYVL C 19, 21.1.1998.

2.2. Tätä aloitetta pyritään kehittämään seuraavin toimin:

- Euroopan unionin master-kurssit
- apurahat kolmansien maiden jatko-opiskelijoille
- apurahat kolmansien maiden tutkijoille
- EU:n master-kurssien ja kolmansien maiden korkeakoulujen väliset kumppanuussopimukset
- Euroopan korkea-asteen koulutuksen vetovoiman lisääminen
- tukitoimet.

2.3. Euroopan unionin master-kursseiksi nimitetään eurooppalaista jatko-opintokokonaisuutta, jolla pyritään parantamaan eurooppalaisen koulutuksen näkyvyyttä kolmansissa maissa. Kuhunkin master-kurssiin on osallistuttava vähintään kolme korkea-asteen oppilaitosta kolmesta eri jäsenvaltiosta ja niihin on sisällyttävä opiskelujakso vähintään kahdessa oppilaitoksista. Opintoista myönnetään kaksi loppututkintoa tai useampia.

Master-kurssit voidaan jakaa Euroopan unionin sekä ohjelmaan osallistuvien maiden että ehdokasmaiden yliopistollisten oppilaitosten kesken. Niiden arvioidaan kestävän keskimäärin 15 kuukautta. Tietty määrä opiskelijapaikkoja on varattava apurahajärjestelmään kuuluville kolmansien maiden opiskelijoille.

2.4. Apurahat: yhtenäisessä apurahajärjestelmässä on kaksi vaihtoehtoa:

Opiskelijat: järjestelmä on tarkoitettu pitkäaikaisten, enintään kahden kurssin tai yhteensä 20 kuukauden pituisten oleskelujaksojen tukemiseen. Apurahojen tulee liittyä valittujen master-kurssien tarjontaan. Osallistujien valinnassa huolehditaan master-kurssien, opintoalojen ja opiskelijoiden alkuperän keskinäisestä tasapainosta ja kannustetaan naisia ja muita heikossa asemassa olevia opiskelijoita osallistumaan niihin.

Vierailevat tutkijat: osanottajilla tulee olla erinomainen akateeminen ja/tai ammatillinen kokemus. Tukea voidaan myöntää vierailun kohteena olevaan master-kurssiin liittyviin opetus- ja tutkimustehtäviin. Kullekin kurssille voidaan kutsua korkeintaan kolme vierailevaa tutkijaa. Oleskelujakson pituus on keskimäärin kolme kuukautta.

2.5. Kumppanuussopimukset kolmansien maiden korkeakoulujen kanssa: sopimusten tarkoituksena on vahvistaa eurooppalaisen korkea-asteen koulutuksen näkyvyyttä maailmassa. Pyrkimyksenä on luoda korkeakoulujen välille suhteita kulttuuri- ja koulutusvaihdon edistämiseksi. Arvostettujen oppilaitosten kanssa solmittavilla kumppanuussopimuksilla tuetaan Euroopan unionin master-kursseja ja tarjotaan niille osallistuville Euroopan unionin opiskelijoille ja vieraileville tutkijoille mahdollisuus siirtyä kolmansiin maihin.

Hankkeet kestävät korkeintaan kolme vuotta, ja niiden avulla master-kursseista on yhteys kolmansien maiden korkeakouluihin, joiden vakiintuneet opintojaksot ovat osa kursseja. Opintojakso kestää yhdestä kuuteen kuukauteen. Se kattaa opetuksen, tutkijanvaihdon ja uusien tieto- ja viestintätekniikoiden levittämisen.

2.6. Euroopan korkea-asteen koulutuksen vetovoiman lisääminen näkyvyyttä ja avoimuutta tehostamalla: kyseeseen tulevat vähintään kolmen jäsenvaltion organisaatioverkot, joihin voi liittyä myös kolmansia maita. Toiminnalla on kolme tavoitetta:

- yhteisten tiedotustoimien tukeminen
- sellaisten palvelujen tukeminen, joiden tarkoituksena on helpottaa kolmansien maiden opiskelijoiden pääsyä eurooppalaiseen koulutukseen
- täydentävät toimet, mm. laadunvarmistus.

3. Yleishuomiot

3.1. Komitea suhtautuu myönteisesti parlamentin ja neuvoston esittämään ehdotukseen päätökseksi. Se on tyytyväinen aloitteisiin, jotka on määrä hyväksyä EY:n perustamissopimuksen 149 artiklan nojalla koulutuksen tason kohentamiseksi Euroopan unionissa. Tästä syystä komitea katsoo, että sen edellä mainitussa lausunnossa aiheesta ”Ehdotus neuvoston suositukseksi eurooppalaisesta yhteistyöstä korkeakouluopetuksen laadun arvioinnissa” tekemät huomiot ovat täysin paikkansapitäviä.

Tarkasteltavana olevaan ehdotukseen päätökseksi soveltuvien osin komitea on edelleen mainitussa lausunnossa tekemiensä huomioiden kannalla.

3.2. Komitea on tyytyväinen havainnollistettuihin aloitteisiin, joiden avulla on mahdollista edistää mm. yhteistyöhön kolmansien maiden kanssa perustuvaa tasokasta korkeakoulutusta. Yhteistyötä tehdään parhaiden yliopistojen kanssa houkuttelemalla niistä kyseisten maiden arvostettuja tutkijoita ja menestyneimpiä opiskelijoita. Tämä kumpaakin osapuolta hyödyttävä synergia mahdollistaa siteiden lujittamisen ja Euroopan unionin ja kyseisten henkilöiden kotimaiden suhteita edistävän ymmärtämyksen ja yhteistyön lisäämisen.

ETSK katsoo, että kansallisilla virastoilla tulisi olla keskeinen tehtävä liikkuvuuteen tarkoitettujen apurahojen jakamisessa sekä tiedotus- ja neuvontatyössä. Euroopan tason tehtävät tulisi siirtää jo olemassa oleville tai vielä luotaville – esimerkiksi Sokrates-ohjelman – rakenteille.

3.3. Komitea toteaa, että päätösehdotuksessa ja sen liitteessä useassa yhteydessä mainittuna tavoitteena on korkea-asteen koulutuksen tason kohentaminen Euroopan unionissa lujitta-

malla koulutuksen imagoa ja yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Huolimatta siitä lisäarvosta, jonka menestyneiden opiskelijoiden ja opettajien onnistunut houkutteleminen tuottaa, ehdotuksessa tulisi kuitenkin pohtia muitakin laatuun liittyviä seikkoja.

3.4. Komitea kannattaa perustelua, jonka komissio ilmaisee tiedonannossaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhteistyön vahvistamisesta kolmansien maiden kanssa korkea-asteen koulutuksen alalla. Sen mukaan tarvitaan EY:n tason toimia yliopistollisten laitosten kannustamiseksi tekemään järjestelmällistä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa.

Opiskelijoiden liikkuvuuden ja keskinäisen vaihdon kasvavan kansainvälisen kysynnän tulee motivoida korkea-asteen oppilaitoksia kehittämään jatkuvasti, jotta ne vetävät puoleensa muualla opiskelusta kiinnostuneita opiskelijoita. Tavanomaista opiskelijavirtaa Yhdysvaltoihin ja tiettyihin unionin valtioihin on ryhdyttävä täydentämään suuntaamalla virtaa aiempaa enemmän unionin muihin valtioihin. Ehdotuksen sisältämät toimet voivat saada aikaan läpimurron eurooppalaisen korkea-asteen koulutuksen tunnustamisessa kokonaisuutena.

Uusi Erasmus World -ohjelma edellyttää sääntelykehystä kolmansien maiden kansalaisten liikkuvuudelle unionissa.

3.5. Korkea-asteen oppilaitostemme kilpailukyky tulee perustaa laadun jatkuvaan parantamiseen. Komitea katsoo, että laadunvarmistus tulee ulottaa korkea-asteen koulutukseen ja että eri oppilaitoksissa, laitoksissa ja tutkinnoissa tulee pyrkiä ensiluokkaisuuteen soveltamalla laadunvarmistuksen sisältäviä kokonaislaadun hallintajärjestelmiä.

Korkea-asteen oppilaitoksia tulee kehittää ensiluokkaisiksi siten, että eri toimijoiden tyytyväisyys, jatkuva kehittäminen ja saavutetut tulokset osoittavat eron näiden prosessien ulkopuolisiin oppilaitoksiin nähden. Tästä syystä komitea esittää, että tekstissä mainitut viittaukset laadunvarmistukseen muutetaan viittauksiksi kokonaislaadun hallintajärjestelmiin.

Lausunnossaan ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteisön koulutusalan Sokrates-toimintaohjelman toisesta vaiheesta ⁽¹⁾ komitea ilmaisi myönteisen kantansa koulutuksen laadun laatu- ja arviointi-indikaattorien määrittämiseen tähtäävien toimien käyttöönottoon ⁽²⁾. Tarkasteltavassa päätösehdotuksessa kaavailtuihin toimiin osallistuvien Euroopan unionin korkea-asteen oppilaitosten on täytynyt osallistua institutionaaliin tai myöntämiensä tutkintojen laadunarviointimenettelyihin.

⁽¹⁾ KOM(98) 329 lopullinen.

⁽²⁾ EYVL C 410, 30.12.1998.

3.6. Opiskelijoiden siirtyminen Euroopan unionin korkea-asteen oppilaitoksiin vaikuttaa komitean mielestä laajemmalle kuin yksinomaan uusien ja merkittävien tietojen välittämiseen ja vastaanottamiseen. Liikkuvuudesta seuraa samalla tietoon, keskinäiseen vuorovaikutukseen ja rinnakkaiseloon ulottuva inhimillinen ulottuvuus, joka voi vuosien saatossa johtaa erinomaisiin tuloksiin opiskelijoiden kotimaiden ja Euroopan unionin välisenä yhteisymmärryksenä ja luottamuksena. Vedettäessä puoleensa parhaita opiskelijoita saatetaan houkutella opiskelijoiden alkuperämaiden mahdollisia tulevia korkean tason poliittisia ja eri alojen vastuuhenkilöitä. Siksi ohjelman sisällön mahdollisesti lisäämä kulttuurienvälisen suhteiden joustavuus on komitean mielestä seikka, joka osoittaa ohjelman erittäin tärkeän lisäarvon.

3.7. On tärkeää tukea "aivoviennin" kääntymistä takaisin kotimaahan, jotta estetään kulttuuristen ja ammatillisten voimavarojen katoaminen maista, jotka kipeästi tarvitsevat parhaiten koulutettua inhimillistä pääomaansa. On tärkeää sekä edistää kolmansien maiden älymystön eliitin houkuttelemista että helpottaa sen palaamista kotimaahansa. Siksi olisi syytä kiinnittää asianmukaista huomiota korkeakouluasteen oppilaitoksiin, joilla on kahdenvälisiä ohjelmia kehitysmaiden oppilaitosten kanssa.

3.8. Monikielisyys on taattava ohjelmaa kehitettäessä. Komitea on toistuvasti todennut, että on tärkeää osata jäsenvaltioiden kieliä, levittää niitä ja edistää niistä harvinaisimpien tuntemusta.

Vastaavasti komitea katsoo, että oppilaitoksilla on täysi vapaus suunnitella master-kurssinsa pidettäväksi soveltuvimmiksi katsomallaan tavalla. Komitea panee kuitenkin merkille, että on välttämätöntä säilyttää unionin kielellinen rikkaus ja välttää mahdollisuuksien mukaan suuntausta käyttäen tehokkuutta tai tarkoituksenmukaisuutta verukkeena kielitarjonnan vähentämiseksi.

Siksi komitea kannattaa päätösehdotuksessa Euroopan unionin master-kurssiksi nimettyyn toimintaan liittyviä, opiskelijoiden kielitaidon parantamiseen tähtääviä toimia ja siihen tarkoitukseen tarjottavaa tukea.

3.9. Lausunnoissaan komitea on toistuvasti ilmaissut vammaisten integroitumisen edistämistä koskevan huolensa. Siksi se kehottaa komissiota, neuvostoa ja Euroopan parlamenttia osoittamaan tähän ohjelmaan määrärahoja mainitun tavoitteen tukemiseksi.

3.10. Komitea kehottaa parlamenttia ja neuvostoa käsittelemään ehdotuksen – mikäli mahdollista – aikataulussa, joka mahdollistaa suunniteltujen toimien aloittamisen vuoden 2004 aikana.

4. Erityishuomiot

4.1. Päätösehdotuksen perusteluosan kohdassa 3.1 mainitaan, että "Euroopan unionin kumppaneina olevat kolmannet maat" voivat myös valmistaa kansalaisiaan toimiin, jotka pannaan alulle, kun päätös on hyväksytty.

Koska kyseisistä maista (espanjankielisessä toisinnossa) käytetyllä ilmaisulla (esp. *países asociados*) on jo erittäin konkreettisia merkityksiä – sillä tarkoitetaan juridisesti maita, joilla on assosiaatiosopimus Euroopan unionin kanssa – olisi asianmukaista käyttää tässä yhteydessä laajempimerkityksistä ilmausta, jolla tarkoitetaan erityisesti "Euroopan unioniin kumppanuussuhteessa olevia maita".

4.2. Samassa perusteluosan kohdassa mainitaan myös seuraavaa:

"Näihin tavoitteisiin pyrkiessään yhteisö koettaa myös parantaa korkeakoulujen ja teollisuuden välisiä yhteyksiä.

Komitea suhtautuu ajatukseen myönteisesti ja on myös samaa mieltä siitä, että on välttämätöntä parantaa kyseisten oppilaitosten ja yrityselämän suhteita. Komitea katsoo, ettei kyseistä näkökantaa kuitenkaan selvitetä ehdotustekstissä tai sen liitteessä riittävästi. Komitean mielestä komission tulisi eritellä, millä ehdotuksessa esitetyllä toimella mainittuja suhteita on tarkoitus lähentää."

4.3. Eri toimiin osallistumaan pääsevien korkea-asteen oppilaitosten laadusta tekemiensä yleishuomioiden perusteella komitea katsoo, että kuhunkin Euroopan unionin master-kurssiin osallistuvia yliopistoja valittaessa tulisi noudattaa kahta valintaperustetta, jotka voivat olla samanaikaisia tai toisistaan riippumattomia.

Yhtäältä olisi toivottavaa, että master-kursseihin osallistuvissa korkea-asteen oppilaitoksissa noudatettaisiin jo – ainakin itse arvioiden – jotakin tunnustettua laadunhallintajärjestelmää. Tällä tavoin taataan, että oppilaitos tavoittelee erinomaisuutta ja sitoutuu kyseiseen menettelyyn.

Toisaalta olisi myös toivottavaa, että tutkinnot, joihin Euroopan unionin master-kurssit voivat perustua, olisivat jo olleet mukana laadunhallintamallin mukaisessa laadunarviointiprosessissa.

Näitä tai mitä tahansa muita laadunmittausvälineitä tulisi sisältyä perusteisiin, joilla valitaan master-kurssien järjestämiseen tai laadunparannusohjelmaan mukaan haluavat Euroopan unionin korkea-asteen oppilaitokset.

4.4. Komitea pitää onnistuneena, että Euroopan unionin master-kursseja järjestävät oppilaitokset myöntävät kaksi loppututkintoa tai useampia ja että tutkintotodistuksiin kirjataan kaikki osallistuvat oppilaitokset. Tämä loppututkintomalli tarjoaa mahdollisuuden antaa yhtenäinen kuva suoritetuista korkeasteen opinnoista; sitä ilmentää yhdenmukainen todistus Euroopan unionissa suoritetuista opintojaksoista.

4.5. Ehdotuksen liittyvän rahoitus selvityksen kohdassa 5.3 todetaan, että kolmansien maiden opiskelijoille ja tutkijoille myönnettäviin apurahoihin liittyy lisäksi kiinteämääräinen avustus asumis- ja elinkustannuksia varten. Se myönnetään ansioiden perusteella. Toisaalla kyseisen selvityksen kohdassa 6 esitetään laskelma kaikista toimista aiheutuvista keskimääräisistä kustannuksista, apurahat mukaan lukien.

Mielestämme komission tulisi määritellä havainnollisemmin, mitä "ansioita" pohjimmiltaan on sovellettava taloudellisen tuen myöntämisessä kullekin opiskelijalle.

Tästä konkretisoinnista riippumatta ja muissa, esimerkiksi Sokrates-ohjelman toista vaihetta käsittelevissä komitean lausunnoissa noudatettua linjaa noudattaen, olisi määrärahojen myöntämisessä komitean mielestä syytä soveltaa korjaavia kriteerejä siten, että suurempia avustuksia ja apurahoja taataan niille stipendiaateille, joiden kotimaassa vallitsee alhaisempi tulotaso.

4.6. Euroopan unionin opiskelijoiden ja tutkijoiden siirtymisestä kolmansien maiden korkea-asteen oppilaitoksiin komitea tekee samat havainnot kuin Sokrates-ohjelman ensimmäistä ja toista vaihetta käsittelevissä lausunnoissaan. Tässä mie-

lessä komitea katsoo, että komission tulee taata tämäntyyppiseen liikkuvuuteen budjetoitujen varojen jako- ja valvontamekanismit siten, että pääsy aloitteen piiriin on mahdollinen, mutta tukien henkilökohtainen ja institutionaalinen ahnehtiminen ei.

4.7. Päätösehdotuksessa mahdollistetaan Euroopan unionissa asuvien kolmansien maiden kansalaisten osallistuminen kolmansien maiden oppilaitosten kanssa solmittujen kumppanuussopimusten nojalla suunniteltuihin liikkuvuustoimiin. Ehdotuksen perusteluosassa vähimmäisasumisajaksi määritetään kolme vuotta tarkentamatta, lasketaanko aika keskeytyksettömästi oleskelusta vai eripituisista jaksoista yhteensä.

Ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella⁽¹⁾ 11 artiklassa sallitaan oleskelun keskeytyminen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi tai sitä pidemmäksi ajaksi pätevistä syistä kolmannesta maasta kotoisin oleville unionin kansalaisten perheenjäsenille ilman, että se vaikuttaa oleskeluluvan voimassaoloon.

Tästä syystä komitea pitää välttämättömänä selvittää vähintään kolmen vuoden oleskeluvaatimusta, jotta tiedetään, onko kyse jatkuvista jaksoista vai onko jonkinlainen jaksottelu mahdollinen. Vastaavasti olisi tarkoituksenmukaista täsmentää, sovelletaanko mainittua vaatimusta kolmansien maiden kansalaisiin, jotka ovat Euroopan unionin kansalaisten perheenjäseniä.

⁽¹⁾ KOM(2001) 257 lopullinen.

Bryssel 26. helmikuuta 2003.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Roger BRIESCH